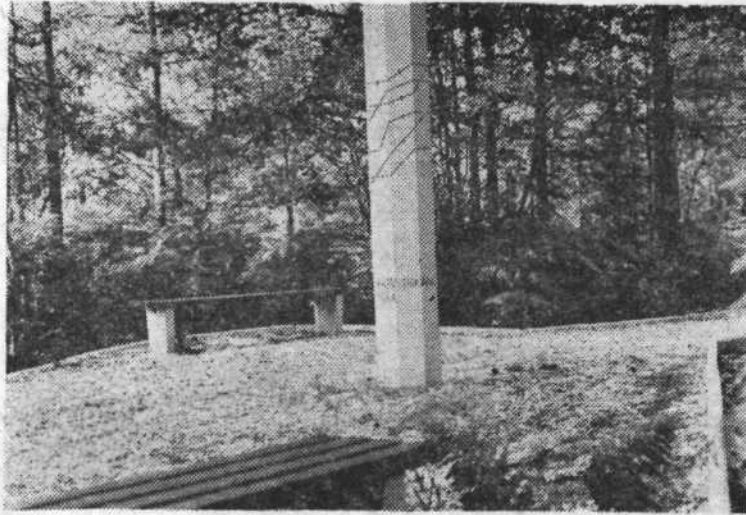

Nekdaj bodeča žica, danes aleja

V drugi svetovni vojni je naše glavno mesto Ljubljana doživelo usodo, ki je ne moremo primerjati z usodami drugih mest okupirane Evrope. Junaški in neomajni upor, ki je vzplamtel že na samem začetku okupacije v Ljubljani, pod vodstvom komunistične partije je postal simbol in moralna spodbuda za široko organizacijo in stopnjevanje boja zoper okupatorja, fašizem in njegove pomagače.

Zaradi tega in v strahu za svoj obstoj, je okupator začel uvajati drastične ukrepe, da bi zadušil in uničil upor, vendar se je le-ta, kljub nasilju iz dneva v dan razširjal kot gozdni požar. Nemočni italijanski fašisti in domači izdajalci so se zatekli k ukrepu, ki ga do takrat niti kasneje ni doživelo nobeno okupirano mesto. 23. februarja 1942 so mesto obdali z bodečo žico, dolgo 34 kilometrov, preprečeno z nešteti bunkerji, mitraljeskimi gnezdi, žarometi in stalnimi patroljami ter Ljubljano preko noči spremenili v koncentracijsko taborišče misleč, da bodo mesto izolirali, neprodušili zaprti in s tem onemogočili ter zadušili upor. Vendar so se zopet zmotili. Neomajna volja in želja po svobodi in samostojnosti, tisočletja zatiranega malega naroda je bi-

la močnejša od bodeče žice, grozeče smrti na vsakem koraku in odpor je postal še močnejši, neuničljiv.

Junaški boj naših očetov, mater, bratov in sovrstnikov, njegove razsežnosti, trpljenje in zmage v 1170 dneh trajajoči obdanosti z bodečo žico poznamo in smo ponosni nanj.

Danes smo tik pred trenutkom, ko bomo junaškemu boju in herojstvu našega mesta začeli dograjevati edinstveni spomenik, alejo spominov in tovarištva, trajen pomnik junaškemu boju okupirane Ljubljane.

Prepričan sem, da ni med prebivalci Ljubljane nikogar, ki bi se spraševal ali je to potrebno, upravičljivo po toliko letih, ki so pretekla od zloma fašizma. Ne. Vsi se zavedamo, da je to naša dolžnost, velika moralna obveza do vseh tistih, ki so darovali svoja življenja in se junaško borili za našo lepšo sedanost. S tem jim bomo izkazali našo hvaležnost, na skromen a trajen način označili njihovo junaško pot in kasnejšim rodovom ohranili živo izročilo njihovega boja.

Z družbenim dogovorom o izgradnji AST, ki je v javni razpravi, bomo lahko vsi na najbolj demokratičen način vplivali na oblikovanje tega dokumenta, odločili in dogovorili, ne samo o svojih pravicah in dolžnostih, temveč o dokumentu, ki bo urejal vse odnose, da bi na osnovi njega na mestu nekdanje žice, bunkerjev in strojničnih gnezd zrasla zelena lovorika zmage, svobode in borbe, ki iz svojih korenin poživlja življenje in delo svobodnega mesta.

Gradili ga bomo skupaj starejši in mlajši prebivalci in vsi delovni ljudje ter občani Ljubljane in tako s svojim delom ponovno dokazali, da smo ponosni na veličino junaškega boja našega mesta, ponosni na mesto »heroja« in njegove ter naše zmage v socialistični revoluciji nove Jugoslavije.

MIRAN KOREN

naši jubilaranti

Rudolf Burič skriva svoja leta

Kadar je človek pri sedemdesetih (in nekaj malega čez) videti vsaj deset let mlajši in jih ves prožen in vitalen raje še kakšno leto več skriva, tedaj tudi povsem slučajnega sogovornika zamika, da bi pokramljal z njim še kaj dlje.

RUDOLF BURIC je eden takih. Z njim smo se srečali na občinski Zvezi borcev NOV Ljubljana Center in tam so nam tudi »namignili«, da on svoja plodna leta krasijo z vrsto priznanj, ordenom za zasluge za narod II. reda, ordenom za delo, za hrabrost, za bratstvo in enotnost ter da je nosilec spomenice 1941, kar smo sicer izbrskali v pogovoru iz njega čisto na koncu.

Beseda pa je tekla vse od pristopa k partiji aprila 1941 in o vseh tistih burnih zgodovinskih vojnih in povojnih dneh. Naš današnji jubilar, Rudolf Burič, ki je rojen v Sarajevu, vendar je takorekoč večino svojega življenja preživel v Sloveniji, je namreč izučeni tiskar — črkoslikar. Zato je tudi njegova medvojna pot vodila od osnovne grafične celice, ki je bila ustanovljena v Ljubljani v organizaciji Zveze grafičnih delavcev in sta jo, kot pripovedujejo, povezovala narodni heroj Jože Moškrič in Zdenka Kidrič. Njegovi spomini tako hitijo tudi v Blasnikovo tiskarno in v »Podmornico«, kjer so tiskali glasilo OF, glasilo KPS — Delo, pesmi Mateja Bora, brošuro »Zakaj je propadla Jugoslavija«, pa fotografije itd.

In spomini hitijo naprej, v »Tunel« tiskarno na Emonski cesti v tiskarno Tone Tomšič v Subičevi ulici, pa v »Jamo« in »Trugo«.

Potem, leta 1945 ga je pot iz Crnomlja, Gradaca in Metlike, peljala v Zadar in Kaštele pri Splitu, kjer je bil »zadolžen za zbižega«.

Po osvoboditvi je bil spet v Ljubljani v mestnem odboru OF, za tem so tistemu povojnemu času sledila delovna mesta, kot so bila: komisija državne kontrole Slovenije za novomeško okrožje (leta 1946), za tem je sledilo delo v republiški kontrolni komisiji za papir in grafiko v Bosni in Beogradu. Leto 1950 je sledila vrnitev v Slovenijo kjer se je leta 1965 na MLO oz. OLO upokojil kot inšpektor dela.

Značilno pri njem je to, pripoveduje tudi sam, da po vojni nikoli ni delal v svoji stroki — toliko je bilo drugih političnih nalog. A kar je bilo prostega časa, ga je posvetil športu, ki se mu tudi danes ne odreče (Tu je menda tudi skrivnost njegove vitalnosti?). »Da, še vozim avto,« pripoveduje, »in nerad dolgo poležavam.« Pridem sem, »na borce«, hodim na sprehode na trim steze in če hočete recept od mene: nikoli nisem imel, kaj vem, razvratnega življenja. Vedno sem cenil zmernost. Sicer pa sem 60 odstotni vojni invalid zaradi hrbtnice in težav s prebavnimi organi.

D. B. Rakočević

Priprave na referendum

Prizadevanjem za uspešno izpeljavo referenduma za samoprispevek II v Ljubljani so se vključili tudi delavci Kliničnega Centra. Na sestanek predsednikov zborov delovnih ljudi, predsednikov sindikalnih organizacij in drugih zdravstvenih delavcev so povabili Vlada Benzika, predsednika MK SZDL, ki je v pogovoru pojasnil zbranim osnovne razloge za tako odločitev — da se bomo Ljubljanci čez približno mesec dni spet zbrali na voliščih, da bi se solidarnostno izrekli za 50 novih objektov; v nadaljevanju je pojasnil izhodišča za to akcijo ter pogovor zaključil s oceno položaja in skupnimi nalogami, ki jih bo treba uresničiti še v tem mesecu priprav. Udeleženci sestanka so že

tokrat podprli vsa prizadevanja za uspešni zaključek te akcije in se zavezali, da bodo sodelovali tudi sami po svojih močeh tako v tistih sredinah kjer stanujejo in živijo ter tam, kjer delajo. Opozorili pa so, da je njihov vzgojnovarstveni zavod »že zdavnaj« premajhen, da pa zato, ker imajo svoj vrtec, (pa čeprav je, kot rečeno, že prepoln), starši ne dobe prostora za svoje otroke v nobeni svojih matičnih krajevnih skupnostih. Opozorili so da terjajo enakopraven položaj in zaradi narave njihovega dela tudi temu primerno organizirano varstvo. Dodali so še to, da bodo nujno morali začeti z akcijo, da bi ob njihovem vrtcu, zgradili še enega.

D. B.

Obvestilo

udeležencem narodnoosvobodilne vojne!

Z dopolnitvijo zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Ur. list SFRJ št. 18/76) je ODPRT ROK ZA UVELJAVLJANJE POSEBNE DOBE Z DVOJNIM ŠTETJEM tistim udeležencem NOV, ki niso pravočasno, to je do konca leta 1966, vložili zahteve za priznanje posebne dobe.

Z dopolnitvijo zakona in sprejetimi NAVODILI za dokazovanje borčevskega staža s PRICAMI, se izpolnjuje eden od zaključkov VII. kongresa ZZZ NOV Jugoslavije, — da se zamudnikom — udeležencem NOV, ki niso pravočasno vložili zahtevka omogoča, da to store sedaj.

POSTOPEK za ugotovitev posebne dobe se lahko začne samo NA PODLAGI POTRDILO predsedstva občinskega odbora zveze združenj borcev narodno osvobodilne vojne (ZZB NOV), da so podani pogoji za ugotovitev te dobe.

Za predstavitelj občinskega odbora ZZB NOV bo izdaja potrdil izredno pomembna in odgovorna politična naloga, saj je nujno OMOGOCITI vsem udeležencem NOV, ki jim na podlagi udeležbe v NOV pripada dvojno štetje posebne dobe, da to tudi dosežejo, ONEMOGOCITI pa pridobitev teh pravic vsem tistim, ki dvojnega štetja posebne dobe ne morejo uveljaviti.

Postopek se začne le na zahtevo udeleženca NOV, katerega ude-

ležba v NOV, oziroma aktivno in organizirano delo za narodnoosvobodilni boj (NOB) je bilo NEPREKINJENO od začetka dela za NOB, ali vstopa v NOV DO 15. MAJA, 1945.

POSTOPEK LAHKO ZAČNE:

— UDELEŽENEC narodno osvobodilne vojne, KI PRVIC PROSI za ugotovitev posebne dobe, ali pa je bila njegova ZAHTEVA ZAVRZENA ali zavrnjena, ker je ni vložil v zakonskem roku (do konca leta 1966);

— zainteresirani DRUZINSKI ČLAN UMRLEGA BORCA NOV, ki do svoje smrti ni vložil zahtevka za ugotovitev posebne dobe, ali pa je bila zahteva, kot prepoznano vložena zavrnjena.

Udeleženec NOV, ki zahteva POTRDILO ZZB NOV, mora vložiti PISMENO ZAHTEVO pri OBCINSKEM ODBORU ZZB NOV V OBCINI:

— v kateri je v času narodno osvobodilnega boja aktivno in ORGANIZIRANO DELAL, oziroma kjer je pretežno delal, če je njegova aktivnost segala v več občin;

— kjer je IMEL STALNO PREBIVALIŠČE, preden je vstopil v oboroženo enoto, če zahteva potrdilo o času, prebitem v sestavi oboroženih enot v NOV;

— v kateri je bil PRIJET ali ODPELJAN V INTERNACIJO, če je aktivno in organizirano delo

za NOB potekalo v zaporih, taboriščih in internaciji, ali v taboriščih političnih zapornikov;

— kjer IMA STALNO PREBIVALIŠČE, če je aktivno in organizirano delo potekalo v taboriščih vojnih ujetnikov.

V pisмени zahtevi za izdajo potrdila, mora udeleženec NOV podati podroben opis delovanja za NOB, in zlasti natančno navesti:

— CAS DELOVANJA (od kdaj do kdaj) za katerega prosi, da se v šteje v posebno dobo dvojno;

— KRAJ delovanja, kjer je deloval za NOB vezan na čas

— OBLIKO DELOVANJA, to je v kakšnem svojstvu je aktivno in organizirano deloval (član odbora, kurir, in pd.)

— KONKRETNE NALOGE, ki jih je izvrševal in po čigavem ukazu.

(obrazec zahtevka za izdajo potrdila v katerem je razvidna zahtevana vsebina potrebnih podatkov, lahko dobite v svoji krajevni organizaciji ZB NOV).

Zahtevi je potrebno priložiti PISMENE PRIJAVE PRIC (najmanj dve priči za isto časovno obdobje), ki so v navedenih obdobjih vodile narodno osvobodilno gibanje (NOG) na določenem območju in jim je zato tudi znano delo udeleženca NOV za NOG. Kot priče lahko nastopajo predvsem organizatorji revolucije — nosilci Spomenice 1941, nadalje aktivisti OF, člani okrožnih in rajonskih odborov OF, partijskih komitejev, narodno osvobodilnih odborov OF, partijskih komitejev, narodno osvobodilnih odborov SKOJ, AFŽ ipd.

(Obrazec izjave priče se prav tako dobi pri KO ZB NOV).

Zahtevek in izjave priče je potrebno napisati v DVEH IZVODIH. PODPISI izjav priče morajo biti OVERJENI pri pristojnem organu skupščine občine ali na občinskem sodišču. Po en izvod (kopijo) zahtevka in pisмениh izjav priče obdrži vlagatelj.

O izdaji potrdila odloča predsedstvo občinskega odbora ZZB NOV na seji. Potrdilo vsebuje podatke o času, ki ga je vlagatelj udeleženec NOV prebil v NOB, za katerega je predsedstvo mnenja, da so podani pogoji, da se šteje v posebno dobo dvojno, glede na to, da je imela aktivnost udeleženca NOV, za katerega se izdaja potrdilo, značaj neprekinjenega aktivnega in organiziranega dela za NOB, oziroma pripadnosti oboroženim enotam NOV do 15. maja, 1945.

Če predsedstvo občinskega odbora ZZB NOV oceni, da niso izpolnjeni pogoji za izdajo potrdila, o tem pisмено OBVESTI vložnika zahteve. Tako obvestilo ni upravni akt, zato zoper njega ni dovoljena pritožba.

Na podlagi potrdila predsedstva občinskega odbora ZZB NOV, udeleženec — borec NOV vložiti ZAHTEVO za ugotovitev in priznanje posebne dobe z dvojnimi štetjem PRI ORGANU SKUPNOSTI POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA, pri kateri je borec NOV zavarovan, oziroma pri kateri je bil zadnjič zavarovan. Če borec NOV ni bil zavarovan, vložiti zahtevo pri organu skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki je pristojen za kraj stalnega prebivališča vložnika zahteve. Zahtevi vložnik obvezno priloži potrdilo in izjave priče.

POTRDILO za začetek postopka za priznanje posebne dobe SE NE MORE IZDATI:

— udeležencem NOV, ki razpolagajo z dokumenti;

— udeležencem NOV, ki so že vlagali zahteve in je o njihovi pokojninski, op. posebni dobi služba pokojninskega in invalidskega zavarovanja že odločala;

— osebam, katerim je bil čas od 1. aprila, 1941 do 15. maja, 1945 že priznan v katerokoli dobo;

— osebam, ki so pomagale oz. sodelovale v narodno osvobodilnem boju,

— osebam, mlajšim od 15 let starosti (če niso aktivno bile udeležene v oboroženih enotah NOV);

— osebam, katerih udeležba v NOV ali aktivno in organizirano delo ni neprekinjeno.

Vsi tisti borci in aktivisti NOV, ki imajo že priznana posebno ali pokojninsko dobo lahko uveljavljajo svoje pravice z OBNOVO POSTOPKA.

Podrobna navodila in pojasnila so bila objavljena v glasilu TV 15 in sicer: zelo obširno v obliki posebne priloge št. 37 TV 15 z dne 16. 9. 1976 in drugič pojasnila v številu 41 z dne 14. 10. 1976.

Vsem udeležencem, ki nameravajo uveljavljati posebno dobo priporočamo, da proučijo to obvestilo in objavljena pojasnila ter navodila v TV 15 in se šele na to zgledajo zaradi eventualnih dodatnih pojasnil v svoji krajevni organizaciji ZB NOV ali na sedežu občinskega odbora ZZB NOV v Komenskega ul. 7. štev. sobe 56/II. vsako sredo od 7. do 17. ure. V Ljubljani 20. 10. 1976

Predsedstvo občinskega odbora ZZB NOV Ljubljana—Center